

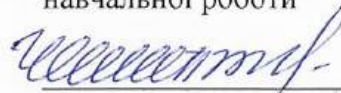
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Інститут екранних мистецтв

Кафедра продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інга ЧХАТАРАШВІЛІ-ПЕТРАШ

«01» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ В АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ
ТА ВИРОБНИЦТВІ

рівень вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський) рівень</u>
спеціальність	<u>021 – Аудіовізуальне мистецтво та виробництво</u>
освітня програма	<u>Організація кінотелевиробництва</u>

Розробник: Міранков Сергій Юрійович викладач кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва

Викладач: Міранков Сергій Юрійович викладач кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри продюсерства аудіовізуального мистецтва та виробництва Інституту екранних мистецтв

Протокол від 28. 08. 2025 №1

Завідувач кафедри Людмила НОВІКОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Доцент, заслужений діяч мистецтв України Дмитро ТОМАШПОЛЬСЬКИЙ

28. 08. 2025

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри (підпис) (НОВІКОВА Л.Е.), протокол від 26.08.2026 № 1 (П)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (П), протокол від _____.20__ №__

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (П), протокол від _____.20__ №__

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ (П), протокол від _____.20__ №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс	4		4	
Семестр	7		7	
Кількість кредитів -	3		3	
Загальний обсяг годин -	90		90	
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	16		4	
	Семінарські			
	Практичні			
	14		2	
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	60		84	
Вид підсумкового контролю	Екзамен		Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів системного розуміння принципів безпеки в аудіовізуальному мистецтві та виробництві як невід'ємної складової професійної культури кінематографіста.

Дисципліна спрямована на засвоєння законодавчих і нормативних вимог України та міжнародних стандартів (OSHA, HSE, МРАА тощо), розвиток умінь з ідентифікації, оцінки й мінімізації ризиків у процесі підготовки й проведення знімального процесу, а також формування практичних навичок організації безпечної роботи команди у студійних, натурних і екстремальних умовах.

Особлива увага приділяється:

- ролі продюсера як ключової особи, відповідальної за впровадження системи безпеки;
- розумінню взаємозв'язку між креативним задумом і технологічними обмеженнями;
- формуванню культури колективної відповідальності за збереження життя, здоров'я та психологічного добробуту учасників виробництва;
- навчанню превентивним стратегіям та алгоритмам дій у надзвичайних ситуаціях;
- усвідомленню етичних і правових аспектів, пов'язаних із безпекою та охороною праці в індустрії.

Завдання навчальної дисципліни

1. **Оволодіння базовими принципами безпеки:** Розвинути у студентів здатність розпізнавати та класифікувати ризики, що виникають у процесі підготовки та проведення зйомок, з урахуванням типу майданчика (студія, натура, воєнна зона).
2. **Інтеграція законодавчих і нормативних вимог:** Ознайомити студентів із чинними нормативно-правовими актами України та міжнародними стандартами (OSHA, HSE, МРАА) й навчити застосовувати їх у виробничому процесі.
3. **Розробка стратегій управління безпекою:** Сформувати у студентів практичні навички складання Risk Assessment, Emergency Plan, чек-листів та інструктажів для різних виробничих умов.

4. **Організація безпечної взаємодії команди:** Навчити студентів координувати дії технічних і творчих департаментів, забезпечуючи дотримання протоколів безпеки та ефективну комунікацію між учасниками виробництва.
5. **Оцінка фінансових і виробничих ризиків:** Розвинути у студентів навички аналізу впливу заходів безпеки на бюджет, графік і ресурси проекту, навчити приймати продюсерські рішення з урахуванням цих факторів.
6. **Засвоєння психологічних і комунікаційних практик:** Ознайомити студентів із методами попередження конфліктів, управління стресом і підтримки психологічного добробуту учасників знімального процесу.
7. **Практичні заняття на основі кейсів:** Організувати роботу з реальними та змодельованими ситуаціями (пожежа на майданчику, технічна аварія, витік даних, надзвичайна подія у воєнній зоні), що дозволить студентам застосовувати набуті знання у практичному контексті.
8. **Вивчення українського та міжнародного досвіду:** Аналізувати приклади з локальної та зарубіжної практики аудіовізуального виробництва, виявляти типові порушення техніки безпеки та порівнювати стратегії їхнього подолання.

Передумови для вивчення дисципліни: базові знання з історії та теорії аудіовізуального мистецтва, розуміння організації виробничого процесу у кіно та телебаченні, базові навички роботи з нормативно-правовими документами, загальна комп'ютерна грамотність (для опрацювання чек-листів, цифрових протоколів, інформаційної безпеки).

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною

ПРН 24. Визначає оптимальний склад на кількість учасників творчо виробничого процесу, виходячи з потреб конкретного матеріалу. Чітко визначає творчі завдання. Вміє обирати місце зйомок, техніку та відповідні технології. Володіє методами оформлення виробничої документації.

ПРН 26. Вільно застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	у тому числі							у тому числі						
	у сьог	лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота	у сьог	лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4 курс / 7 семестр:														
Тема 1. Загальні принципи та правові засади техніки безпеки у сфері аудіовізуального виробництва	10	2		2	-	-	6	13	2		1	-	-	10
Тема 2. Електробезпека у професійних умовах експлуатації аудіовізуального обладнання (роль продюсера)	10	2		2	-	-	6	11						11
Тема 3. Організація безпечного середовища та зонування знімального майданчика	10	2		2	-	-	6	11						11
Тема 4. Безпечне використання спецефектів, піротехніки та каскадерських трюків	10	2		2	-	-	6	11						11
Тема 5. Медико-санітарне забезпечення та біобезпека на знімальному майданчику	10	2		2	-	-	6	11						11
Тема 6. Психологічна безпека та комунікація в продакшені	10	2		2	-	-	6	10						10
Тема 7. Робота в екстремальних умовах	8	2			-	-	6	10						10
Тема 8. Комплексний аналіз ризиків і моделювання надзвичайних ситуацій в аудіовізуальному виробництві	22	2		2	-	-	18	13	2		1			10
Разом	90	16		14			60	90	4		2			84

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні принципи та правові засади техніки безпеки у сфері аудіовізуального виробництва

Основні поняття / ключові слова:

Техніка безпеки, аудіовізуальне виробництво, охорона праці, нормативно-правова база, управління ризиками, організація безпечного середовища, міжнародні стандарти (OSHA, HSE, МРАА).

Зміст

У рамках теми студенти отримають базове уявлення про місце техніки безпеки в системі аудіовізуального виробництва. Лекція передбачає:

1. **Вступ до курсу:** визначення ролі безпеки як фундаментальної складової професійної діяльності у сфері кіно та телебачення; огляд завдань дисципліни та очікуваних результатів навчання.
2. **Понятійно-термінологічний апарат:** аналіз ключових понять («техніка безпеки», «виробничі ризики», «охорона праці») та їх адаптація до специфіки аудіовізуальної галузі.
3. **Нормативно-правова база України:** огляд Закону України «Про охорону праці», Кодексу законів про працю (КЗпП), підзаконних актів та галузевих інструкцій. Підкреслення ролі документального забезпечення (інструктажі, журнали, протоколи).
4. **Міжнародні стандарти:** ознайомлення з підходами OSHA (Occupational Safety and Health Administration, США), HSE (Health and Safety Executive, Велика Британія), МРАА та CSATF (США). Порівняння національних та міжнародних вимог.
5. **Виробничі ризики:** класифікація ризиків у кінотовиробництві (фізичні, технічні, хімічні, біологічні, психологічні, інформаційні). Базові стратегії їх мінімізації та профілактики.

Рекомендована література та джерела

1. Основи охорони праці: Підручник / За ред. В. Г. Костецького. К.: Основа, 2019.
2. Закон України «Про охорону праці». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
3. Кодекс законів про працю України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. OSHA. Occupational Safety and Health Administration. <https://www.osha.gov>
5. HSE. Health and Safety Executive. <https://www.hse.gov.uk>
6. CSATF Safety Bulletins for the Motion Picture & Television Industry. <https://www.csatf.org/safety-bulletins/>

Тема 2. Електробезпека у професійних умовах експлуатації аудіовізуального обладнання (роль продюсера)

Основні поняття / ключові слова

Електробезпека, електротравма, заземлення, автоматичний вимикач, електричне навантаження, технічний аудит, перевірка обладнання, протоколи безпеки, ПУЕ (Правила улаштування електроустановок), ДСТУ, PAT-test.

Зміст

1. **Вступ до проблеми електробезпеки**
Значення електробезпеки у сфері аудіовізуального виробництва. Статистика нещасних випадків, пов'язаних із використанням електротехнічного обладнання на знімальних майданчиках і в студіях. Роль продюсера та технічних координаторів у забезпеченні безпеки.
2. **Нормативно-правова база України та міжнародні стандарти**
Основні положення Закону України «Про охорону праці», Правил технічної експлуатації електроустановок, ПУЕ. Вимоги Держпраці та ДСНС. Міжнародні стандарти: OSHA (електробезпека у кінотовиробництві), HSE (Electrical safety), IEEE та NFPA.
3. **Організація безпечної експлуатації обладнання**
Правила роботи з кабельними системами, освітлювальними приладами, генераторами. Норми допустимих навантажень і підключення. Вимоги до прокладання кабелів у студійних і натурних умовах. Засоби колективного та індивідуального захисту.

4. Аудит та контроль технічного стану

Регулярні перевірки стану обладнання, PAT-test (Portable Appliance Testing). Порядок ведення документації: акти перевірок, журнали обліку. Відповідальність технічного персоналу та продюсера за невиконання перевірок.

5. Алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях

Дії персоналу у випадку ураження електричним струмом. Правила надання першої допомоги. Алгоритми відключення обладнання при аваріях. Евакуаційні протоколи.

6. Приклади з практики

Аналіз відомих випадків аварій на знімальних майданчиках, пов'язаних з електрикою. Типові порушення (перевантаження мережі, відсутність заземлення, пошкоджені кабелі) та їх наслідки. Висновки та уроки для сучасної практики.

Рекомендована література та джерела

1. Правила улаштування електроустановок (ПУЕ). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0456874-06#Text>
2. ДСТУ EN 50110-1:2014 «Експлуатація електроустановок».
3. Закон України «Про охорону праці». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
4. OSHA. Electrical Safety. <https://www.osha.gov/electrical>
5. HSE. Electrical Safety at Work. <https://www.hse.gov.uk/electricity>
6. NFPA 70E: Standard for Electrical Safety in the Workplace. <https://www.nfpa.org>

Тема 3. Організація безпечного середовища та зонування знімального майданчика Основні поняття / ключові слова

Зонування, знімальний майданчик, безпечна зона, небезпечна зона, евакуаційний план, протипожежні заходи, інструктаж, Н&S офіцер (Health & Safety Officer), ДБН, ДСНС.

Зміст

1. Значення організації простору в сучасному виробництві

Визначення безпечного середовища як ключового чинника ефективності та безпеки виробничого процесу. Роль продюсера та Н&S офіцера у створенні структурованого та контрольованого знімального майданчика.

2. Нормативні вимоги та регламенти

Вимоги ДБН (державних будівельних норм) щодо евакуаційних шляхів та протипожежного захисту. Роль ДСНС у перевітках. Міжнародні стандарти організації безпечних зон на майданчику (OSHA, HSE).

3. Зонування знімального простору

Поділ майданчика на безпечні та небезпечні зони:

- зона для акторів і масовки,
- зона для технічного персоналу,
- зона для відвідувачів,
- спеціальні зони підвищеної небезпеки (сцени з піротехнікою, трюками, роботою важкої техніки).

Роль кольорового маркування, табличок, сигнальних бар'єрів.

4. Організація евакуації та протипожежної безпеки

Розробка плану евакуації. Визначення шляхів і виходів, перевірка їх доступності. Засоби пожегогасіння (вогнегасники, пожежні крани, системи димовидалення). Обов'язки відповідальних осіб.

5. Інструктаж і відповідальність персоналу

Проведення інструктажів із техніки безпеки для членів групи, акторів і відвідувачів. Фіксація у журналі інструктажів. Відповідальність продюсера за недотримання правил.

6. Приклади та кейси

Аналіз реальних ситуацій: пожежа на знімальному майданчику, падіння декорацій, аварії через неправильне зонування. Обговорення уроків, винесених із цих випадків, та сучасних практик запобігання.

Рекомендована література та джерела

1. ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».

2. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».
3. Кодекс цивільного захисту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
4. OSHA: Safety and Health Regulations for Theaters and Sound Stages. <https://www.osha.gov>
5. HSE: Film, Broadcasting & Theatre Guidance. <https://www.hse.gov.uk/entertainment/theatre-tv>
6. NFPA 101: Life Safety Code. <https://www.nfpa.org>

Тема 4. Безпечне використання спецефектів, піротехніки та каскадерських трюків **Основні поняття / ключові слова**

Спецефекти (SFX), візуальні ефекти (VFX), піротехніка, трюки, каскадер, rehearsal safety (тренування безпеки), ліцензування, ризики підвищеної небезпеки, страхування, відповідальна особа, Emergency Plan.

Зміст

1. Особливості роботи з ефектами та трюками

Значення спеціальних ефектів і трюків у сучасному кіновиробництві. Чому робота з піротехнікою, вогнем, вибуховими речовинами чи складними трюками потребує особливого контролю. Роль продюсера у забезпеченні безпеки та відповідальність перед командою.

2. Нормативно-правове регулювання

- Вимоги законодавства України: Кодекс цивільного захисту, Закон України «Про охорону праці», ліцензійні умови використання піротехнічних засобів.
- Міжнародні стандарти: OSHA, HSE, рекомендації CSATF (Safety Bulletins).
- Питання страхування: обов'язкове покриття ризиків при залученні каскадерів та використанні піротехніки.

3. Класифікація спецефектів та їхні ризики

- механічні ефекти (падіння, вибухи декорацій);
- піротехнічні ефекти (фесрверки, вогонь, вибухові речовини);
- природні імітації (дош, вітер, сніг);
- складні трюки за участю каскадерів.

Для кожного типу визначаються специфічні небезпеки та протоколи безпеки.

4. Організація процесу: rehearsal safety

Необхідність попередніх тренувань (rehearsals) у контрольованих умовах. Порядок узгодження дій між продюсером, режисером, координатором трюків і відповідальними технічними спеціалістами. Документування інструктажів.

5. Алгоритми безпеки на знімальному майданчику

- підготовка місця (бар'єри, маркування, відстань до акторів і знімальної групи);
- технічний контроль (перевірка зарядів, кабелів, тригерів);
- евакуаційні маршрути та наявність медичного персоналу;
- дії у випадку відмови чи аварії.

6. Приклади з практики

Розбір відомих інцидентів: аварії під час трюків у фільмах «The Crow» (1993), «Top Gun: Maverick» (2022), пожежа на знімальному майданчику в Україні (кілька випадків у 2000-х). Аналіз причин, наслідків та уроків для індустрії.

Рекомендована література та джерела

1. Закон України «Про охорону праці». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Кодекс цивільного захисту України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
3. ДБН В.1.1-7-2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва».
4. CSATF Safety Bulletins for the Motion Picture & Television Industry. <https://www.csatf.org/safety-bulletins/>
5. OSHA. Guidelines for Pyrotechnics and Special Effects Safety. <https://www.osha.gov>
6. HSE. Entertainment and Special Effects Safety. <https://www.hse.gov.uk/entertainment>

Тема 5. Медико-санітарне забезпечення та біобезпека на знімальному майданчику **Основні поняття / ключові слова**

Біобезпека, охорона здоров'я, перша допомога, медичний супровід, санітарно-епідеміологічні норми, health log (журнал здоров'я), профілактичні заходи, COVID-протоколи, травматизм, надзвичайна ситуація.

Зміст

1. Значення медико-санітарної безпеки

Роль охорони здоров'я у забезпеченні безпечних умов роботи на знімальному майданчику. Вплив медико-санітарних заходів на збереження життя, здоров'я та працездатності членів знімальної групи.

2. Нормативно-правова база та стандарти

- Закон України «Про охорону праці», Закон «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
- Постанови МОЗ України щодо санітарно-епідеміологічних норм.
- Міжнародні рекомендації ВООЗ та CDC (Centers for Disease Control and Prevention) щодо роботи у великих колективах і під час пандемій.

3. Організація медичного забезпечення на майданчику

Наявність медичного пункту або виїзного лікаря. Обладнання: аптечки, дефібрилятор, носилки, засоби індивідуального захисту. Алгоритм дій при нещасних випадках. Визначення відповідальної особи (медик, координатор з безпеки).

4. Превентивні заходи та біобезпека

- профілактичні медогляди учасників знімальної групи;
- ведення health log (журналу здоров'я);
- протоколи ізоляції та дезінфекції у разі виявлення захворювання;
- COVID-19 та постпандемічні вимоги: масковий режим, тестування, вакцинація.

5. Алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях

- надання першої допомоги (СЛР, зупинка кровотечі, стабілізація травмованого);
- організація транспортування до медичного закладу;
- взаємодія з екстреними службами (швидка допомога, ДСНС).

6. Приклади з практики

- випадки травмування на знімальних майданчиках (падіння, опіки, переохолодження);
- приклади інфекційних спалахів серед кіногруп у світі (COVID-19, грип, харчові отруєння);
- уроки для сучасного кіновиробництва: як правильно впроваджувати протоколи, щоб уникати масових захворювань.

Рекомендована література та джерела

1. Закон України «Про охорону праці». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
3. МОЗ України. Санітарно-епідеміологічні вимоги. <https://moz.gov.ua>
4. WHO. Health and Safety Guidelines for Film and TV Production. <https://www.who.int>
5. CDC. Guidance for Large Gatherings and Workplaces. <https://www.cdc.gov>
6. CSATF Safety Bulletins (Medical and Emergency Preparedness). <https://www.csatf.org/safety-bulletins/>

Тема 6. Психологічна безпека та комунікація в продакшні

Ключові поняття: психологічна безпека, вигорання, конфлікт, ненасильницька комунікація (NVC), інтимна координація, етичні стандарти, кодекс поведінки, інклюзивність, емоційна грамотність.

Зміст теми:

- Актуальність психологічної безпеки у сфері кіновиробництва.
- Управління конфліктами: методи NVC, фасилітація, структура підпорядкування.
- Профілактика стресу та вигорання: стандарт 12/6, зони відпочинку, ментальне здоров'я.
- Нові професії: intimacy coordinator, safety supervisor, mental health consultant.
- Етичні принципи роботи з вразливими групами, кейси міжнародних студій.

– Практичне завдання: аналіз кейсу порушення етичних норм у продакшні.

Рекомендовані джерела:

1. Marshall B. Rosenberg. *Nonviolent Communication: A Language of Life*.
2. BAFTA & BFI. *Principles and Guidance to Prevent Bullying and Harassment*.
3. IDC Standards for Intimacy Coordinators.
4. Time's Up Guide to Working with Intimacy Coordinators.
5. Терре де Хомм (Україна): *Ненасильницьке спілкування як інструмент ефективного діалогу*. <https://tdh-ukraine.org/ua/nenasylnytske-spilkuвання-yak-hovoryty-tak-aby-tebe-rochuly>

Тема 7. Робота в екстремальних умовах

Ключові поняття:

екстремальні умови, risk register, ALARP, safety briefing, emergency plan, safety coordinator, field production, occupational safety.

Зміст теми:

- Нормативно-правова база: КЗпП України (ст. 153–154), Закон «Про кінематографію», Закон «Про охорону праці».
- Роль продюсера як координатора безпеки у складних умовах.
- Типологія ризиків: природні, техногенні, соціальні.
- Алгоритми безпечної роботи: інструктаж, евакуаційні схеми, страхування, контроль допуску.
- Технічні рішення: IP68-камери, автономні джерела живлення, супутниковий зв'язок.
- Підготовка risk register та safety plan.
- Практичне завдання: кейс-зйомка в зимових горах (створення risk register та emergency plan).

Рекомендовані джерела:

1. OSHA (Occupational Safety and Health Administration) Guidelines for Film Sets.
2. BECTU (Broadcasting, Entertainment, Cinematograph and Theatre Union). *Safety Handbook for Film and Television*.
3. Закон України «Про охорону праці».
4. Закон України «Про кінематографію».
5. Center for Entertainment Safety (2023). *Incident Report Analysis*.
6. **Occupational Health and Safety Training Manual**. Ethiopian Polytechnic Colleges, 2019. <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/28873/1/14.pdf.pdf>
7. <https://beverlyboy.com/filmmaking/understanding-osh-compliance-for-motion-pictures/#:~:text=OSHA%20standards%20for%20film%20sets,a%20potential%20hazard%20on%20set.>

Тема 8. Комплексний аналіз ризиків і моделювання надзвичайних ситуацій в аудіовізуальному виробництві

Основні поняття / ключові слова

Аналіз ризиків, *Risk Assessment*, *Risk Register*, план управління ризиками (*Risk Management Plan*), мінімізація ризиків, ймовірність і наслідки, категоризація ризиків, невиробничі небезпеки, план реагування на надзвичайні ситуації (*Emergency Response Plan*).

Зміст

1. **Поняття комплексного аналізу ризиків**
Комплексний аналіз ризиків – це систематизований процес ідентифікації, оцінки та пріоритизації небезпек, що можуть виникати у процесі створення аудіовізуального продукту. Він охоплює як виробничі, так і організаційні ризики: від технічних збоїв до людських помилок.
2. **Нормативно-правові засади**
В Україні ключову основу задає Закон «Про охорону праці», КЗпП (Кодекс законів про працю), накази Держпраці та галузеві стандарти. Міжнародні підходи

представлені ISO 31000 (Risk Management), OSHA Guidelines, HSE Regulations. Продюсер повинен інтегрувати ці вимоги у планування виробництва.

3. Етапи аналізу ризиків

- Ідентифікація потенційних небезпек (наприклад, робота зі струмом, піротехніка, натурні зйомки);
- Оцінка ймовірності виникнення (High/Medium/Low);
- Оцінка наслідків (Critical/Major/Minor);
- Формування *Risk Matrix*;
- Визначення методів контролю та превентивних заходів.

4. Інструменти управління ризиками

- *Risk Register* (журнал ризиків) – перелік усіх загроз з їхнім статусом;
- Safety Meetings (щоденні збори для інформування групи про ризики дня);
- Emergency Plan (план евакуації, протоколи зв'язку, наявність аптечок і медичного персоналу);
- чек-листи для різних сценаріїв: нічні зйомки, висотні роботи, використання води, тварин чи транспорту.

5. Роль продюсера

Продюсер виступає ключовим координатором процесу: забезпечує проведення оцінки ризиків перед стартом виробництва, інтегрує результати у розклад і бюджет, погоджує з технічними спеціалістами та юристами. Він також відповідає за комунікацію з іноземними партнерами, якщо йдеться про міжнародний проект (відповідність HSE/OSHA).

6. Приклади ризиків у кіноіндустрії

- Падіння декорацій («The Twilight Zone», 1982);
- Недотримання протоколів зі зброєю («Rust», 2021);
- Перевтома екіпажу через неправильне планування («Midnight Rider», 2014);
- Успішні кейси: впровадження системи «zero accidents policy» у великих студіях Disney та Warner Bros.

7. Методи мінімізації ризиків

- Технічні (сертифікація обладнання, перевірка стану кабелів і конструкцій);
- Організаційні (зонування майданчика, регламент робочих годин);
- Освітні (навчання персоналу з CPR, пожежної безпеки, біобезпеки);
- Юридичні (страхування учасників та обов'язкові safety contracts).

8. Комплексність підходу

Аналіз ризиків повинен бути динамічним і повторюватися на всіх етапах: препродакшн → продакшн → постпродакшн. Лише тоді система безпеки стане органічною частиною аудіовізуального виробництва, а не формальністю.

Рекомендована література та джерела

1. Закон України «Про охорону праці».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. Кодекс законів про працю України (КЗпП).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. ISO 31000:2018 Risk Management.
<https://www.iso.org/iso-31000-risk-management.html>
4. OSHA Entertainment Guidelines.
<https://www.osha.gov/entertainment>
5. HSE Film and TV Guidance.
<https://www.hse.gov.uk/entertainment/>
6. Production Safety Guidelines – Warner Bros.
<https://www.wbd.com/safety/>

5. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод – лекційний виклад теоретичного матеріалу з використанням презентацій, схем, прикладів із законодавчої бази України та міжнародних стандартів безпеки (OSHA, HSE, ISO).

Проблемно-пошуковий метод – постановка практичних завдань, що вимагають самостійного аналізу виробничих ризиків та пошуку рішень (формулювання заходів безпеки, вибір алгоритму дій тощо).

Кейс-метод – аналіз конкретних виробничих ситуацій та реальних інцидентів/судових прецедентів у кіноіндустрії з обговоренням можливих дій продюсера й знімальної групи.

Проектний метод – індивідуальна та групова розробка документів із безпеки (чек-листи, реєстри ризиків, інструктажі, плани евакуації).

Метод моделювання та тренінгу – програвання поведінки у надзвичайних ситуаціях, відпрацювання команд, інструктажів, алгоритмів дій.

Самостійна робота з джерелами – опрацювання нормативно-правових актів, міжнародних індустріальних гідів з безпеки, підготовка рефератів та аналітичних оглядів.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Загальні принципи та правові засади техніки безпеки у сфері аудіовізуального виробництва	Ознайомитися із Законом України «Про охорону праці» та скласти короткий огляд основних положень, що стосуються аудіовізуального виробництва.	Письмовий огляд (до 2 сторінок).	3
Тема 2. Електробезпека у професійних умовах експлуатації аудіовізуального обладнання (роль продюсера)	Розробити інструкцію з електробезпеки для знімального майданчика, враховуючи вимоги ДСТУ та Правил електробезпеки.	Інструкція (до 3 сторінок).	3
Тема 3. Організація безпечного середовища та зонування знімального майданчика	Скласти план евакуації для умовного знімального майданчика відповідно до вимог ДБН України.	Презентація-план	4
Тема 4. Безпечне використання спецефектів, піротехніки та каскадерських трюків	Підготувати акт прийому піротехнічного обладнання з урахуванням технічних характеристик та вимог пожежної безпеки.	Проект акт із переліком небезпечних речовин	4
Тема 5. Медико-санітарне забезпечення та біобезпека на знімальному майданчику	Розробити алгоритм дій з надання першої допомоги на знімальному майданчику (типові ситуації: травми, опіки, втрата свідомості).	Покроковий опис алгоритму (до 2 сторінок)	4
Тема 6. Психологічна безпека та комунікація в продакшні	Проаналізувати реальний або публічний кейс із порушенням етичних чи психологічних норм у кіновиробництві (наприклад, конфлікт на майданчику, вигорання, зловживання владою) та запропонувати власний алгоритм дій продюсера чи координатора з метою запобігання подібним ситуаціям у майбутньому.	Аналітична записка або етичний меморандум (до 3 сторінок).	4
Тема 7. Робота в екстремальних умовах	Змодельовати сценарій знімального процесу в екстремальних умовах (зима, висота, спека, воєнна зона тощо) і розробити короткий Safety Plan, що містить основні ризики, заходи безпеки, відповідальних осіб і алгоритм дій у надзвичайній ситуації.	Safety Plan у довільному форматі (таблиця, схема або короткий звіт до 3 сторінок).	3
Тема 8. Комплексний аналіз ризиків і моделювання надзвичайних ситуацій в аудіовізуальному виробництві	Підготувати звіт про оцінку ризиків для умовного знімального проєкту із зазначенням потенційних загроз та заходів їх мінімізації.	Публічна презентація письмовий звіт (за встановленим шаблоном).	3

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Відповідність темі завдання: наскільки робота відповідає завданню, повнота розкриття теми.	до 2 балів
2. Глибина аналізу: здатність до критичного мислення, аргументовані висновки, використання прикладів з кіноіндустрії або відповідних джерел.	до 1 балів
3. Креативність та оригінальність: цікаві підходи до подання матеріалу, використання інноваційних інструментів або методів.	до 0,5 балів
4. Оформлення роботи: структурованість, грамотність, якість подачі матеріалу (текст/відео/презентація тощо).	до 0,5 балів

Загальна кількість балів: до 4 балів

(Критерії оцінювання виконання завдань для самостійної роботи реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах).

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль: включає регулярні опитування, участь у дискусіях на семінарах.

Критерії оцінювання при поточному контролі

Критерії оцінювання	Кількість балів
Знання матеріалу: правильність відповідей, глибина розуміння теми	0-2
Участь у дискусіях: активність, конструктивність висловлювань	0-1
Виконання завдань: якість виконання поточних та домашніх завдань	0-0,5
Взаємодія з одногрупниками: вміння працювати в команді	0-0,5

Максимальна кількість балів: 4

Підсумковий (семестровий) контроль. Форма проведення: екзамен

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні

I. Законодавча та нормативна база безпеки

1. Основні законодавчі та нормативні акти України, що регулюють охорону праці в сфері аудіовізуального виробництва.
2. Відповідальність продюсера за дотримання вимог охорони праці та техніки безпеки.
3. Документування заходів з безпеки на знімальному майданчику: накази, журнали, інструкції.
4. Види інструктажів з техніки безпеки: вступний, первинний, позаплановий, цільовий.
5. Інструктаж як обов'язкова вимога трудового законодавства та його юридичне значення.
6. Локальні протоколи безпеки як адаптація загальних норм до специфіки зйомок.
7. Особливості правового регулювання роботи в умовах воєнного стану: обмеження, дозволи, евакуація.
8. Згода на зйомку: вимоги законодавства при роботі з неповнолітніми, тваринами, людьми у складних обставинах.
9. Стандарти і сертифікація професійного обладнання у контексті безпеки.
10. Роль трудових договорів та розпорядчих документів у забезпеченні правового захисту учасників знімального процесу.

II. Типи ризиків, профілактика, дії у надзвичайних ситуаціях

11. Основні типи професійних ризиків під час зйомок: технічні, біологічні, психологічні, фізичні.
12. Оцінка ризиків на знімальному майданчику: методики, критерії, профілактика.
13. Безпека при використанні освітлювального, знімального та звукового обладнання.
14. Принципи електробезпеки, заземлення, захисту від ураження струмом.
15. Пожежна безпека: вогнегасники, план евакуації, інструктаж.
16. Безпечна організація трюкових сцен і використання піротехніки.
17. Біологічні ризики: робота в умовах високої вологості, закритих приміщеннях, на природі.

18. COVID-безпека і біозахист: протоколи, захисні засоби, тестування.
19. Організація безпеки за участю дітей, людей з інвалідністю, тварин.
20. Поведінка в умовах надзвичайних ситуацій і воєнного стану: сигнали тривоги, укриття, евакуація.
21. Роль продюсера та координатора безпеки в підготовці небезпечних зйомок.
22. Профілактика травматизму: зв'язок із режимом праці, графіками, психологічною підтримкою.
23. Робота в натурних умовах: логістика, контроль погоди, технічне оснащення.
24. Підхід до планування безпечної роботи у масових сценах.
25. Взаємодія з поліцією, службами порятунку, адміністрацією територій під час складних зйомок.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі

Критерії оцінювання	Кількість балів
Знання теми: глибина і точність відповідей	0-15
Логіка викладу: структурованість і зрозумілість	0-10
Здатність аргументувати: використання прикладів	0-10
Оцінка самостійної роботи: вплив самостійних досліджень на відповідь	0-5

Максимальна кількість балів: 40

8. Розподіл балів, які отримують студенти

За результатами поточного контролю та самостійної роботи									Сума балів
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	
ПК	4	3	4	4	4	4	3	4	30
СР	4	4	4	3	3	4	4	4	30
ПСК									40
екзамен									100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з	

		можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Основи охорони праці: навчальний посібник / За ред. В. Г. Костецького. – Київ : Основа, 2019. – 264 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2020/Zaporozhets_2009_264.pdf
2. Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навчальний посібник. – Київ : КПДІ, 2020. – 212 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpdі.edu.ua/biblioteka/Б/БЖД%20Зацарний%20В.В..pdf>
3. Мелех Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навчальний посібник. – Львів : ЛьвДУВС, 2022. – 310 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4863/1/Мелех%20Л.В.%20БЖД%20та%20ОП%20навчальний%20посібник%202022.pdf>
4. Одарченко М. С. Охорона праці: навчальний посібник. – Київ : КПДІ, 2021. – 298 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpdі.edu.ua/biblioteka/О/Охорона%20праці%20Одарченко%20М.С..pdf>
5. **Occupational Health and Safety Training Manual.** – Ethiopian Polytechnic Colleges, 2019. – 114 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/28873/1/14.pdf.pdf>

Додаткова література та міжнародні стандарти

6. OSHA – Occupational Safety and Health Administration (U.S. Department of Labor). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.osha.gov>
7. HSE – Health and Safety Executive (UK). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.hse.gov.uk>
8. **CSATF Safety Bulletins for the Motion Picture & Television Industry.** – California Studio Alliance for Training and Safety Foundation, 2023. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.csatf.org/safety-bulletins/>
9. **ISO 31000:2018 Risk Management – Guidelines.** – International Organization for Standardization, Geneva, 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/iso-31000-risk-management.html>
10. **BECTU. Safety Handbook for Film and Television.** – Broadcasting, Entertainment, Cinematograph and Theatre Union, London, 2022. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bectu.org.uk/>